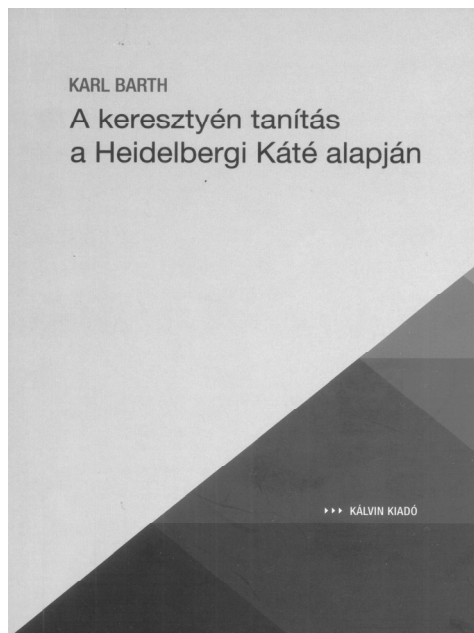

VARIA

Bibliopolium

Karl Barth: *A keresztyén tanítás a Heidelbergi Káté alapján*

Kálvin Kiadó, Budapest 2013. 139 old. ISBN 978 963 558 227 3

A Kálvin Kiadó 2013 őszén adta ki Karl Barth előadásait a Heidelbergi Kátéről, Ferencz Árpád, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára fordításában. A kiadvány a Káté 1–80. artikulusainak magyarázatát tartalmazza, a szerző azonban, amint ezt a fordító az utószóban megfogalmazza, nem valamilyen történelmi exegézis módszerével elemzi a hitvallási iratot, hanem rámutat arra az egészre, amelyben értelmezni kell a Káté tanítását, vagyis arra a dogmatikai rendszerre, amelyben ki lehet fejteni Jézus Krisztus evangéliumát a Káté tanítása értelmében (137. old.).

A könyv 1948 nyarán keltezett előszavában a szerző és a fordító is kitér az utószóban a mű keletkezési körülményeire, és hangsúlyozzák, hogy ez a magyarázat csupán befejezetlen vázlat (7. old.), illetve töredék (134. old.). Az alcím azt jelzi, hogy a szerző a Bonni Egyetemen mondta el a kiadott előadásokat, az 1947-es akadémiai év tavaszi félévében, éspedig azután, hogy a *Kis dogmatika* előadott anyaga jelentős sikert aratott 1946-ban.

Az olvasó dolgát jelentősen megkönnyíti, hogy minden fejezet előtt összefoglaló tételmondat áll, amely egy-két mondatban vagy olykor körmondatban foglalja össze a soron következő előadás lényegét. Egyébként ugyanezzel a módszerrel találkozunk Barth *opus magnum*ának, a *Kirchliche Dogmatik* lapjain is.

Ahhoz, hogy megérthessük a Kátét magyarázó Barth alapállását, elengedhetetlen az első, *A feladat* című fejezet részletes ismerete és folyamatos szem előtt tartása, amely sok megszívlelendő gondolatot tartalmaz, különösen a teológiai tudományművelést illetően. Motivációként, vagy – ahogyan azt köznyelvben szokták gyakran mondani – „kedvcsinálóként” következzenek egy rövid jegyzet azokról a gondolatokról, amelyek e sorok íróját is arra ösztönözték, hogy ne hagyja abba e könyv olvasását.

A szerző egyértelműen érzékelteti, mennyire fontos a keresztyén tanítás helyes meghatározása. Eszerint a keresztyén tanítás, de akár a rendszeres teológia, dogmatika is, kísérlet Jézus Krisztus evangéliumának összefoglaló bemutatására. Mivel azonban az evangélium gazdagsága kimeríthetetlen, a keresztyén tanítás csak a főbb pontok és alapvonalak vázlatos bemutatására vállalkozhat. Tehát egyetlen rendszeres teológiai szakkönyv sem tarthat igényt a *A dogmatika* címre (e sorok írójának reflexiója).

Annak, aki bármilyen módon kapcsolatba kerül a keresztyén tanítással, felelőssége saját ügyeként felvállalni a hallottakat, vagyis az evangélium tartalmát. A keresztyén tanítás a gyülekezet szolgálatának része, s mint ilyen, szolgálat Istennek és a felebarátnak. Mivel a teológiai tanítás forrása az Ó- és Újszövetségből álló teljes Írás, óvakodnunk kell az olyan rendszeres teológiai, de általában bármilyen teológiai ághoz tartozó tudományműveléstől, amelyben elhalványodik az exegézis, a teológia őseredeti feladata.

Bár a keresztyén tanításnak nincs abszolút módszere, mégis van néhány olyan szabály, amelyhez feltétlenül igazodnunk szükséges. Főszabály, hogy a keresztyén tanítás az Íráson alapul és az Íráshoz vezet. Fontos továbbá, hogy a keresztyén tanítás helye nem a magányos gondolkodás légüres tere, hanem a szentek közössége, a gyülekezet, az egyház. Ebből az következik, hogy a keresztyén ember egyaránt figyel a múlt és a jelen egyházának teológiai tanítására és gondolkodására, és valamiképpen viszonyul a hajdani atyák és a hitvalló ősök

által megfogalmazott gondolatokhoz és tanításokhoz.

Arra is fontos folyamatosan odafigyelünk, hogy a keresztyén tanítás nem „eredetiségre törekvés, hanem beállás a sorba”. Azonban jól meg kell gondolnunk, mit választunk, milyen sorba állunk be. A sorban előttünk járók gondolataihoz, tanításához hálaadással, tisztelettel és szabadsággal kell viszonyulnunk.

A második fejezet általános bemutatás a Heidelbergi Kátéről, mint az egyházi élet feltétlen igényéből született közösségi munkáról, amelyben az általános evangéliumi ismeret vagy a reformáció közös örökségét írásba foglaló dokumentumával van dolgunk. (Barth szerint ezt minden lutheránus is magáénak vallhatja a Krisztus mindenütt jelenvalóságáról és a sákramentumokról szóló tanítás kivételével.)

E két bevezető fejezet után az egyes artikulusok magyarázata következik. A fejezetcímek szuggesztívek, és a tételmondattal összhangban sejtetik a szerző álláspontját a keresztyén tanítás egy-egy fejezetével kapcsolatosan. Hadd álljanak itt ízelítőként a fejezetcímek, zárójelben a címhez tartozó artikulusok számával:

- *Az egyetlen vigasztalás* (HK 1–2);
- *Isten vádja* (HK 3–9);
- *Isten ítélete* (HK 10–11);
- *Isten igazságossága* (HK 12–18);
- *Isten igazságosságának kijelentése* (HK 19–23);
- *Az egy igaz Isten* (HK 24–25);
- *Isten, a világ és az ember* (HK 26–28);
- *Jézus és testvérei* (HK 29–34);
- *Isten joga Jézus Krisztusban* (HK 35–44);

- *Az ember joga Jézus Krisztusban* (HK 45–49);
- *Jézus Krisztus országa* (HK 50–52);
- *Az Isten Léleke* (HK 53–58);
- *Isten igazságossága és a hit* (HK 59–64);
- *Isten igazságossága a keresztségben és az úrvacsorában* (HK 65–68);
- *A hit megalapozása a keresztség bizonyoságtételében* (HK 69–74);
- *A hit megújítása az úrvacsora bizonyoságtételében* (HK 75–80).

A 81–129. artikulusok magyarázata valószínűleg az időhiány miatt maradt el, de a szerző mégis megfogalmazta a fejezetcímeket, illetve a tételmondatokat, és ezzel azt sejtette, hogy miként magyarázta volna a még hátramaradt kérdés-feleleteket. A 81–129. artikulusok tételmondatai a következő csoportosításban állnak előttünk:

- *A gyülekezet megtisztítása* (HK 81–85);
- *A hit, mint engedelmesség* (HK 86–93);
- *Az ember Isten előtt* (HK 94–103);

- *Az ember és felebarátja* (HK 104–112);
- *A parancsolat ereje* (HK 113–115);
- *Az imádság titka* (HK 116–119);
- *Szabadság az imádságra nézve* (HK 120–121);
- *Imádság Isten ügyéért* (HK 122–124);
- *Imádság az ember ügyéért* (HK 125–127);
- *Az imádság meghallgatása* (HK 128–129).

Ez úton is köszönjük dr. Ferencz Árpád egyetemi tanárnak a fordítás alázatát követelő és a „szellem szabadságát” igába hajlásra kényszerítő munkáját, és reméljük, hogy e rövid ismertető elolvasása után minél többen kedvet kapnak arra, hogy elolvassák a 20. századi teológiatörténet egyik óriásának első magyar fordításában előttünk álló írását, illetve, hogy az immár anyanyelvünkön is gyarapodó Barth-írásokból egyre alaposabban megismerjük e korszakalkotó teológus tanítását, teológiai gondolkodását.

Papp György

Eszenyeiné Széles Mária: *Kezdetben*

Az őstörténetek teológiája

Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2012, 132 old.

ISBN 978-973-7971-63-0;

Eszenyeiné Széles Mária: *Zarándokénekek*

(Zsolt 120–134) Csendes órai elmélkedések

Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2013, 87 old.

ISBN 978-973-7971-78-0

Eszenyeiné Széles Mária professzor *Kezdetben. Az őstörténetek teológiája* című könyve 2012-ben jelent meg, és ő éppen akkor vehette kézbe a nyomdából frissen kikerült munkát, amikor a Kolozsvári Teológia évzáró ünnepé-

lyén arany- és gyémántokleveleket adtunk át az 50, illetve 60 évvel azelőtt végzett lekipásztoroknak. Azon az évzáró ünnepélyen, amikor ő is átvette a gyémántoklevelet, nem volt lehetőség a könyv bemutatására, hanem